

оценочные задания, при помощи которых они учились оценивать условия взаимодействия и определять языковые средства, которые используют коммуниканты для реализации коммуникативного намерения. В процессе выполнения планирующих заданий студенты планировали речевые действия для инициации и поддержания вводной беседы, определяли некорректные вопросы, прогнозировали эмоциональное состояние собеседника на заданный некорректный вопрос, предполагали возможные ответы на некорректные вопросы и т.д.

На исполнительском этапе студенты выполняли интерактивные задания, направленные на развитие умений инициировать и поддерживать вводную беседу «small talk» с носителями американской лингвокультуры, управлять тематическими контурами разговора. Испытуемые учились начинать разговор с вводной беседы, задавать корректные вопросы собеседнику, удерживать внимание, проявлять заинтересованность в разговоре и стимулировать коммуникативную активность собеседника.

После изучения двух тем был проведен промежуточный срез. Студентам экспериментальных и контрольных групп необходимо было инсценировать две ситуации МКО, в которых от них требовалось начать и поддержать разговор с иноязычным собеседником, а также вежливо отреагировать на возможные некорректные вопросы личного характера. Анализ речевого поведения обучаемых выявил следующие результаты.

В экспериментальных группах высказывания студентов продемонстрировали определенные положительные изменения в уровне сформированности СКК по качественным и количественным критериям. Так, студенты стали более корректно использовать различные языковые средства для инициации и поддержания разговора с иноязычным собеседником. Об этом свидетельствует рост показателей по критериям РН и СКУ. Высказывания студентов по предложенным ситуациям подтверждают, что они знают, каких вопросов следует избегать в процессе общения с иноязычным коммуникантом и, какие приемы использовать для того, чтобы избежать прямого ответа на вопрос личного характера. Анализ высказываний свидетельствует, что испытуемые знают стратегии коммуникативной дистанцированности и коммуникативной тактности, и умеют адекватно решать поставленные перед ними коммуникативные задачи, используя данные стратегии поведения (критерий СПА).

В то же время, промежуточный срез выявил, что студенты еще испытывают трудности с поддержанием разговора, а именно с поиском тем, интересных для собеседника. Не все испытуемые умеют использовать такие приемы, как уточняющие вопросы, замечания – комментарии, расспрос и т.д., чтобы избежать кратких ответов да/нет в процессе общения. Некоторые студенты затрудняются с использованием эффективных приемов для вежливых ответов на нежелательные вопросы, о чем свидетельствует их недостаточно быстрая реакция (длительность хезитационной паузы 6-7 сек.) и чрезмерно большое количество заполнителей пауз.

В целом, результаты промежуточного среза показали, что у студентов экспериментальных групп улучшились показатели, свидетельствующие о сформированности умения инициировать и поддерживать вводную беседу («small talk»), удерживать внимание и стимулировать коммуникативную активность собеседника, а также управлять тематическими контурами разговора. В контрольных группах также наблюдалось улучшение и, соответственно, количественное увеличение результатов. Однако студенты контрольных групп получили более низкие баллы по критериям, оценивающим их речевое поведение, по сравнению со студентами экспериментальных групп.

По завершении экспериментального обучения был проведен *контрольный срез* для контрольной проверки степени сформированности СКК. Контрольный срез проводился на материале двух ситуаций МКО, которые студентам необходимо было разыграть. Данные контрольного среза позволили выявить значимые изменения в степени сформированности СКК у студентов трех экспериментальных групп по всем выделенным нами критериям. В контрольных группах показатели также несколько возросли по всем трем критериям, но они оказались ниже, чем в экспериментальных группах.

Проведение экспериментального обучения позволило внести необходимые изменения в разработанную методику формирования СКК. В частности, были дополнительно отобраны и доработаны «капсулы», в комплекс заданий включены дополнительные задания и определено количество учебного времени, необходимое для их выполнения.

Литература:

1. Починок Т. В. Формирование у студентов языкового вуза социокультурной компетенции: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Т. В. Починок. – Гомель, 2012. – 301 л.
2. Починок Т. В. Keeping the conversation ball going: практическое пособие / Т. В. Починок // Гомельский гос. университет им. Ф. Скорины. – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2007. – 124 с.
3. Починок Т. В. Дискурсивная практика английского языка: практическое пособие / Т. В. Починок // Гомельский гос. университет им. Ф. Скорины. – Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2013. – 44 с.

УДК 81-13 : 372.881.111.1

Л. М. Філюк,

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, м. Одеса

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЕКОНОМІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДУ

У статті відзначається, що високоякісне навчання перекладу у сфері професійної комунікації неможливе без поєднання спеціальних знань і перекладацьких навичок. Головною метою підготовки перекладачів у сфері професійної комунікації того чи іншого типу є формування перекладацької компетенції, тобто вміння передачі інформації з професійно-орієнтованого тексту однієї мови іншою максимально точно і ясно для професіоналів у даній області. Показано, що тактику дій у сучасних освітніх умовах визначає необхідність опори на такі підходи до навчання, як комунікативний або комунікативно-компетентний, культурологічний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, когнітивний або функціонально-пізнавальний, текстовий або текстоорієнтований та багато інших.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання, економічний переклад, професійна комунікація, англійська мова.

THE SPECIFICITY OF PROFESSIONALLY-ORIENTED TEACHING ECONOMIC TRANSLATION

The author of the article emphasizes that high-quality teaching translation in the sphere of professional communication is impossible without a combination of special knowledge and translation skills. The main purpose of the training of translators in the sphere of professional communication is the formation of translation competence, i.e. the ability to transmit informa-

tion from professionally-oriented text in one language into another language accurately and clearly for professionals in this field. As a result of a professionally-oriented teaching the language students should acquire skills of doing translation work; participation in meetings, presentations, negotiations with foreign partners as a specialist in Economics and an interpreter at the same time; implementation of correspondence and preparation of special documentation, due to the norms of professional communication of language translation.

It is noted that the conduct of professionally-oriented training of a high level involves constant and continuous monitoring of the quality of teaching and feedback to students. It is indicated that the specificity of professionally-oriented training is primarily due to the need to develop cognitive skills, and the profession of a translator of professional communication requires the development of cognitive skills and abilities not only in linguistics, but also in such a professional field in which this student will be working after leaving language school. It is shown that the tactics in the modern educational environment is determined by the necessity of relying on such approaches to teaching as communicative or communicative and competent, cultural, student-centered, cognitive or functional and cognitive, textual ones and many others.

Key words: professionally-oriented teaching, economic translation, professional communication, the English language.

СПЕЦИФИКА ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ ПЕРЕВОДУ

В статье отмечается, что высококачественное обучение переводу в сфере профессиональной коммуникации невозможно без сочетания специальных знаний и переводческих навыков. Главной целью подготовки переводчиков в сфере профессиональной коммуникации того или иного типа является формирование переводческой компетенции, то есть умение передачи информации из профессионально-ориентированного текста на одном языке на другой язык максимально точно и ясно для профессионалов в данной области. Показано, что тактику действий в современных образовательных условиях определяет необходимость опоры на такие подходы к обучению, как коммуникативный или коммуникативно-компетентностный, культурологический, личностно-ориентированный, деятельностный, когнитивный или функционально-познавательный, текстовый или текстоориентированный и многие другие.

Ключевые слова: профессионально-ориентированное обучение, экономический перевод, профессиональная коммуникация, английский язык.

У сучасну епоху, що відрізняється надлишковими потоками найрізноманітнішої інформації, представники різних професій, які навіть не мають досвіду професійного перекладу, залучені до перекладацької діяльності. Вимоги до кругозору та ерудиції професійного перекладача, фахівця в галузі перекладу текстів певного типу надзвичайно великі, оскільки комунікація в кожній окремій професійній сфері має свої особливості, зумовлені національними, історичними та культурними традиціями передачі наукової інформації даного роду.

Високоякісне навчання перекладу у сфері професійної комунікації неможливе без поєднання спеціальних знань і перекладацьких навичок. Оскільки специфіка перекладу в тій чи іншій сфері професійної діяльності обумовлена, головним чиним, термінологією, формування навичок професійного перекладача, накопичення обсягу спеціальної галузі знань має бути головною завданням навчання. Головною метою підготовки перекладачів у сфері професійної комунікації того чи іншого типу є формування перекладацької компетенції, тобто вміння передачі інформації з професійно-орієнтованого тексту з однієї мови іншою максимально точно і ясно для професіоналів у даній області.

Природно, що без спеціального професійно-орієнтованого навчання неможливо підготувати перекладачів-професіоналів у жодній сфері професійної комунікації, до якої, зокрема, належить і економіка. Професійно-орієнтоване навчання майбутніх професійних перекладачів у галузі економіки обумовлюється вирішенням основних завдань навчання, до яких належить формування навичок професійного перекладу, усної та письмової практики перекладу; розвиток навичок перекладу не тільки текстів, але й мови економічної тематики, включаючи переклад мовлення носіїв мови й сприйняття мови з джерел медіа; розширення активного (застосовуваного) словникового запасу українською та іноземною мовами; підвищення загального рівня ведення комунікації в галузі економіки як рідною, українською, так і іноземною, англійською, мовами. В результаті професійно-орієнтованого навчання студенти мовних вузів повинні набути навички та вміння ведення перекладацької діяльності; участі в ділових зустрічах, презентаціях, переговорах з іноземними партнерами в якості спеціаліста в галузі економіки та перекладача одночасно; здійснення листування і підготовки спеціальної документації, складеної з урахуванням і в повній відповідності з нормами професійної комунікації мови перекладу.

Ведення професійно-орієнтованого навчання високого рівня передбачає постійний і безперервний контроль за якістю навчання і підтримку зворотного зв'язку зі студентами. Контроль за якістю навчання, в більшості випадків, базується на проміжному тестуванні студентів викладачем або спеціальною комісією; періодичному тестуванні студентів незалежними зовнішніми експертами; проведенні заліків та іспитів наприкінці кожного семестру та проведенні кваліфікаційних іспитів наприкінці навчання за участю представників професійної комунікації; оцінюванні студентів за допомогою анкетування змісту й рівня організації навчального процесу в цілому, а також окремих дисциплін; оцінюванні студентів за допомогою анкетування викладачів.

Можливість підготовки високоякісних фахівців сьогодні тісно пов'язана з готовністю студентів до ефективної професійної діяльності, навичками адаптації в умовах мінливої економічної картини світу, а отже, обумовлена рівнем комплексного володіння професійними компетенціями ведення економічного дискурсу мовою оригіналу та перекладу. Проблема формування англійської та української професійної комунікативної компетенції особливо важлива при організації підготовки фахівців філологічного профілю, зокрема, майбутніх професійних перекладачів економічних текстів і ділових переговорів різного рівня, для яких успішна комунікація є одним із основних показників професіоналізму.

Специфіка професійної комунікації в галузі економіки зумовлена великим спектром соціальних, національних та інтернаціональних сфер функціонування світової економіки і соціальними функціями економічного дискурсу. Професійна комунікація вимагає не тільки чіткого знання економіки в цілому, а й високого рівня мовної компетенції в маркетингу, менеджменті, банківській справі, бухгалтерії, юриспруденції тощо. Будь-який економічний текст повинен бути грамотним і з точки зору лінгвістики, і з точки зору економіки. Лише заздалегідь ретельно обдуманий синтез норм ведення економічного дискурсу з урахуванням норм мови оригіналу і мови перекладу робить зрозумілим сутність економічного питання, забезпечує ефективність ведення ділових переговорів.

У цілому, професійна підготовка економічних перекладачів базується на формуванні у студентів спеціальних навичок мовного спілкування в усній та письмовій формах, а саме: вміння ставити питання, обґрунтовувати і адекватно формулювати ту чи іншу економічну проблему та способи її вирішення, безпомилково тлумачити сенс повідомлень про стан економіки, що містять ту чи іншу інформацію, яка вимагає спеціальних професійних знань, адекватно перекладати як усне мовлення економістів, так і їхні письмові повідомлення, застосовувати спеціальні знання про слово з метою най-

більш повного психологічного вивчення спектру інтересів цільової аудиторії, якій адресований той чи інший економічний текст. На підставі цього до перекладу економічних текстів пред'являються підвищені вимоги як до основного інструменту професійної діяльності: переклад має бути грамотним, зрозумілим, послідовним, логічно струнким, переконливим, аргументованим; мати широкий діапазон емоційних засобів впливу на цільову аудиторію професійної комунікації у сфері економіки [9, с. 41].

Проблема формування культури ведення професійно-орієнтованої комунікації перебуває в центрі уваги різних дослідників вже тривалий час. Для досліджень останніх років характерний, насамперед, інтерес до проблем формування професійної культури мовлення. Однак зміст навчання англійської та української мовної культури ведення професійної комунікації, модель і технологія формування мовної компетенції, методичне забезпечення існуючих програм навчання в сучасній педагогічній та методичній літературі залишаються актуальними проблемами підготовки майбутніх фахівців як філологічного, так і економічного профілю. В цілому, формування комунікативної компетенції як компонента професійної компетенції майбутнього перекладача економічних текстів в умовах багатомовного середовища вузу представляється завданням, досить актуальним і практично неопрацьованим у сучасній методиці навчання англійської та української мов і культури професійної комунікації в галузі економіки.

Необхідність дослідження проблеми формування іншомовної професійної комунікативної компетенції студентів-філологів у рамках існуючих стандартів вищої школи визначається, насамперед, тим, що в процесі підготовки конкретних фахівців значною мірою знаходять своє вираження неузгодженість і недоліки професійної освіти, розбіжність між соціальною потребою у фахівців певного роду й невідповідністю вузів до їхньої успішної підготовки, відсутність комунікативної компетенції ведення економічного дискурсу англійською або українською мовами як у студентів-філологів, так і у студентів економічного профілю, відсутність системи навчання професійної комунікації, яка забезпечила б бездоганну професійно-орієнтовану комунікацію фахівців у галузі економічного перекладу [9, с. 42].

Важливою основою формування структури професійної комунікативної компетенції фахівця будь-якого профілю є поняття професійної культури комунікації, яка все частіше розглядається як сукупність лінгвістичних, соціокультурних і прагматичних навичок, що потрібні в рамках певного типу професійної комунікації відповідно до її конкретних цілей та умов [5, с. 128].

Слід зазначити, що в умовах все більш розповсюдженої мовної інтерференції, яка знижує якість перекладу професійно-технічних текстів, розкриття національної та інтернаціональної етимології того чи іншого економічного терміна є ефективним засобом формування національно-культурних асоціацій, прийомом культурологічного збагачення студентів. Запроваджені в наш час нові, досконаліші і продумані стандарти української вищої школи націлені на створення нового типу навчально-виховного процесу та впровадження інноваційних навчальних технологій, що відрізняються варіативністю методик, активізують когнітивні навички студентів, розвивають професійні компетенції майбутніх фахівців і вдосконалюють рівень методичної культури викладача. Стратегію підходу педагогів до професійної (економічної) комунікативної підготовки студентів мовних вузів і тактику дій у зазначених освітніх умовах визначають необхідністю опори на такі підходи до навчання, як комунікативний або комунікативно-компетентний, культурологічний, особистісно-орієнтований, діяльний, когнітивний або функціонально-пізнавальний та текстовий або текстоорієнтований і багато інших.

В основі будь-якого підходу до навчання лежить спілкування, комунікація між викладачем і студентами, комунікація між студентами, комунікація між студентами та експертами у тій професійній діяльності, на яку орієнтоване навчання. Сучасна педагогіка визначає комунікативний підхід до навчання як підхід, спрямований на формування у студентів когнітивного мислення та вміння професійно оцінити ту чи іншу ситуацію, що знаходиться в центрі уваги провідних фахівців у даній області. Комунікативний підхід до навчання перекладу у сфері професійної комунікації, насамперед, покликаний навчити вільно оцінювати ситуацію, використовуючи як свою рідну (зазвичай мову перекладу), так і іноземну мову (зазвичай мову оригіналу), а також вміти адекватно висловити свою думку і передати думку інших людей у різних професійно-орієнтованих ситуаціях [1, с. 117].

При цьому підході, заснованому на рівноправності викладача і студентів як мовних партнерів, модель комунікації, орієнтована на проблеми, які не мають, як правило, однозначного рішення, превалює в процесі навчання, максимально наближеного до реального спілкування професіоналів в обраній студентами спеціальності. Особливістю даного педагогічного підходу є комунікативність, мовна спрямованість навчання, стимулювання спілкування з найрізноманітнішими професійними питань, забезпечення індивідуального підходу і самостійної оцінки того чи іншого об'єкта дослідження, облік функціональної специфіки мови, забезпечення ситуативного характеру навчання, орієнтація навчання на новизну, відсутність шаблонів при організації навчального процесу [6, с. 35].

Важливою видовою рисою міжособистісної комунікації, що лежить в основі комунікативного підходу до навчання, є персоналізація взаємодії. Це особистісно-орієнтована взаємодія, якій необхідно навчати. Передбачається, що кожен з учасників як професійної комунікації, так і навчального процесу визнає унікальність свого партнера, бере до уваги особливості його емоційного стану, самооцінки, особистісних характеристик і, в свою чергу, розраховує на зустрічну увагу.

З точки зору Є.І. Пассова, при використанні комунікативного підходу у професійно-орієнтованому навчанні основну роль відіграють такі принципи, як *принцип мовної спрямованості навчального процесу*, що полягає не стільки в тому, що намічена певна мовна практична мета, скільки в тому, що досягнення цієї мети ґрунтується на практичному використанні мови; *принцип індивідуалізації навчання*, заснований на увазі педагога до всіх властивостей індивідуальності учнів (їхніх здібностей, умінь здійснювати комунікативну та навчальну діяльність, виявляти своє Я); *принцип функціональності, обумовлений*, перш за все, адекватним процесу спілкування відбором матеріалу; *принцип ситуативності*, тобто відбору та організації матеріалу на основі ситуацій і проблем, обумовлених об'єктами, характером і спрямованістю дискусії, максимально пов'язаною з життєвими інтересами студентів; *принцип новизни*, що характеризується постійною зміною предмета обговорення, обставин, умов, поставлених педагогом завдань [6, с. 39] тощо.

Без достатнього рівня комунікативної компетенції спілкування не досягає бажаного результату, а сама професійна комунікація терпить фіаско, оскільки перекладачеві не вдається засобами мови передати ту чи іншу позначену мовою оригіналу проблему, що обумовлене, зазвичай, недостатністю студентів мовних вузів здійснювати мовленнєву діяльність відповідно до професійних цілей та ситуації спілкування.

Розробники комунікативного підходу до професійно-орієнтованого навчання, найчастіше, звертають увагу на такі складові комунікативної компетенції: *лінгвістичну компетенцію* або знання і відповідні їм навички, пов'язані з лексикою, фонетикою і граматику; *соціолінгвістичну компетенцію* або вміння підібрати і використовувати прийнятні мовні форми, перетворюючи їх в залежності від контексту і ситуації спілкування; *соціокультурну компетенцію* або обізнаність із

культурними особливостями носіїв мови, норми поведінки та етикету, розуміння й адекватне використання їх у процесі спілкування; *дискурсивну компетенцію* або здатність складати цілісні, зв'язні та логічні висловлювання відповідно до необхідного функціонального стилю спілкування професійної комунікації; *соціальну компетенцію* або готовність і бажання працювати з іншими, впевненість у собі, здатність подолати існуючу професійну проблему [3; 4].

Спираючись на комунікативний підхід до навчання, кожен викладач намагається розробити максимально ефективну методичну систему формування комунікативної компетенції студентів, застосовуючи, як правило, нові інформаційно-комунікаційні технології і відкриваючи студентам нові горизонти у формуванні їхніх професійних знань, навичок і вмінь. В процесі професійно-орієнтованого навчання студенти отримують доступ до широкого ряду різних інформаційних ресурсів, інтерактивних програм, презентацій, ігор, сайтів глобальної мережі Інтернет.

Особистісно-орієнтований підхід до професійно-орієнтованого навчання базується на інтересі викладача до індивідуально-психологічних особливостей студентів, цілеспрямованому розвитку цих особливостей з метою загальнокультурного, особистісного розвитку студентів, що розглядаються як члени однієї команди [2, с. 10]. Даний підхід спрямований на формування у студентів активного самостійного мислення як необхідної професійної якості, креативності, вміння не просто запам'ятовувати і довільно повторювати, а застосовувати професійні знання, навички та вміння на практиці, здатності самостійно планувати дії, передбачати можливі варіанти вирішення професійних викликів, вибирати засоби та варіанти їхньої реалізації. Крім того, у студентів в даному випадку виникає можливість реалізувати свої професійно затребувані навички, вміння та приховані таланти [8, с. 46].

Діяльнісний підхід до професійно-орієнтованого навчання пов'язаний із використанням так званих діяльнісних завдань, що виникають на основі ігрового, імітаційного та вільного спілкування. У результаті створюються умови для розвитку когнітивного мислення, набувається спонтанний професійний досвід [1, с. 23]. Діяльнісний підхід до професійно-орієнтованого навчання тісно пов'язаний з особистісно-орієнтованим підходом, що означає, що ядром пізнавальної активності на заняттях є не наставник, який передає свій професійний досвід, а студенти [5, с. 67].

Текстовий або текстоорієнтований підхід до професійно-орієнтованого навчання все частіше вважається, останнім часом, найбільш адекватним підходом до навчання, оскільки орієнтований на зближення студентів з умовами реального перекладу в конкретній ситуації професійної комунікації [7]. Професійно-орієнтоване навчання перекладу на основі текстоорієнтованого підходу ґрунтується на принципі лінгвістичної підготовленості учня до перекладу професійної комунікації, мовної компетенції студентів як рідною мовою (мовою перекладу), так і іноземною (мовою оригіналу). Текстоорієнтований підхід не заважає проводити і поглиблену, детальну роботу над окремими мовними та лінгвокультурологічними поняттями, що представляють особливі складності в процесі міжкультурної комунікації. Даний підхід оптимальний при навчанні перекладу в сучасних умовах інтеграції, оскільки текст – це оптимальна інтегративна одиниця навчання як мови в цілому, так і видам мовленнєвої діяльності і перекладу зокрема [7, с. 12]. При цьому кожен окремий текст розглядається як єдність певного, обумовленого конкретно професійною сферою смислового змісту і його закінченого формального вираження, що залежить від реальних умов перекладу.

Таким чином, специфіка професійно-орієнтованого навчання обумовлена, насамперед, необхідністю розвитку когнітивних навичок, причому спеціальність перекладача професійної комунікації передбачає необхідність розвитку когнітивних навичок і вмінь не тільки у лінгвістиці, а й у тій професійній сфері, в рамках якої даному студенту доведеться працювати по закінченні мовного вузу. Професійно-орієнтоване навчання в даний час все частіше спирається на комунікативний або комунікативно-компетентний, культурологічний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, когнітивний або функціонально-пізнавальний та текстовий або текстоорієнтований підходи, що допомагають розвинути лексичний запас студентів, стимулювати їхнє когнітивне мислення для пошуку і виявлення еквівалентної версії перекладу економічних текстів.

Література:

1. Годунов Б. П. Функционально-познавательный подход к обучению иностранным языкам как педагогической специальностью: статьи и доклады / Б. П. Годунов. – Сыктывкар : Коми пед. ин-т, 2010. – 130 с.
2. Давиденко Е. С. Личностно ориентированный подход к обучению понимания смысла иноязычного художественного текста: Дис. канд. пед. наук. – Таганрог, 2003. – 180 с.
3. Елухина Н.В. Устный контроль при коммуникативно-направленном подходе к обучению иностранным языкам / Н. В. Елухина // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 3. – С. 45–49.
4. Еремин Ю. В. Теоретические основы профессионально-коммуникативной подготовки будущего учителя в условиях педагогического университета (предметная область иностранный язык): Дис. д-ра. пед. наук. – СПб, 2001.
5. Колшанский Г. В. Статьи разных лет. Коммуникативно-деятельностный подход к обучению языкам на основе идей Г.В. Колшанского / Г. В. Колшанский. – М. : МГЛУ, 2006. – 402 с.
6. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1991. – 223 с.
7. Радушинская И. Н. Текстоориентированный подход к обучению профессиональному общению иностранных учащихся творческих вузов (на примере обучения будущих актеров и режиссеров): Дис. канд. пед. наук. – М., 2007.
8. Сериков В. В. Личностно ориентированный подход в образовании: концепция и технология / В. В. Сериков. – Волгоград : Перемена, 1994. – 152 с.
9. Чиркина М. И. Анализ практики юридического и финансово-экономического перевода / М. И. Чиркина. // Мосты: журн. переводчиков. – 2007. – № 1. – С. 39–44.

УДК 372.881.111.1 + 378.147

Т. В. Шиян,

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв

КРОС-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

У статті виокремлено функцію та шляхи впровадження крос-культурного компоненту у викладання англійської для спеціальних цілей студентам нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Ключові слова: англійська для спеціальних цілей, аналіз потреб, змішане навчання, інтеграція змісту та мови, масові відкриті онлайн курси.